

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galbenu; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Peatra lui Osman. Novelă de D. N. Ganea.

POESII. Unu visu. — După furtună. — Cătră o copilă.

Intoarcearea. — Cântecu. De D. Jacob Negruzzi.

Anunciuri.

PEATRA LUI OSMANU.

Novelă.

I.

Munții Moldovei samănă mult cu munții Svițerei. Aceleași isvoare limpezi, aceleași creste grațioase încoronate de brazi și de stânci, aceleași văi, pline de misteru. Destui de nalți, pentru ca călătorul să vață adesea la picioarele sale gemându furtuna, ii nu se urcă până la acele regiuni, unde vegetațiunea pere sub sloiurile ernei. Ei nu umilescu, nu infiorează prin măreția selbatică a Alpilor, dar desmeardă simțurile omului, dându-i spectacolul unei naturi blânde, in sênul căreia pare că locuesce totdeauna primavara.

In mijlocul lor, pe malurile a doue riuri,

Bistrița și Neagra, e situatu satul Dorna. Nici o cale de comunicațiune nu esistă mai inainte prin munții noștri. De ar fi voitu cineva să visiteze Dorna, trebuca să se acațe pe stânci, să treacă prin răpi, să-și facă de multe ori drumu cu toporul prin pădure; ear pentru a reveni din Dorna singurul mijlocu mai practiculu dar nu mai puțin periculosu, eră de a se scobori cu pluta pe Bistrița, până la târgul Peatra.

Departe dar de lume, incunjuțați precum erau de păduri seculare, prin care abie se putea resbate, locuitorii Dornei duceau o viață lină și fericită. Natura le dădea cu prisosință mijloacele de viețuire și feriți astfel de contactul lumii de prin târguri, ii conservară neatins și limba și portul și virtuțile strămoșesci. Cu toate aceste și acolo fatalitatea a trebuitu să-și implante ghiarele sale.

O colonie de Otomani goi și flămânzi ce nu mai găseau adăpostu in țara lor, ceată compusă din vagabunzi, desertori din armată, bandiți scapați de prin inchisorile Turciei s'a aruncatu într'una din țile ca unu noru de locuste peste munții Dornei. Sub pretestul de a face comerciu de cherețele, ii incepură a exploata munca locuitorilor in modul celu

mai ruinătoru, esercitându totu soiul de apă-sări, comițendu chiar crime, profanându sanctuarele religiunii și a familiei, astfelu încât mâna lor lacomă și cruntă isbuti in scurtă vreme a respândi pretutindene miserie, sânge și desolațiune.

In zadar locuitorii Dornei implorară de mai multe ori protecțiunea autorităților din țară; autoritățile erau prea slabe pentru a isgoni din poticele Carpaților acești hoți care sub masca de comercianți pustieau munții și răpeau din gura locuitorilor și a copiilor lor, pâinea de toate zilele.

Unul dintre ei se deosebea mai cu samă prin autoritatea ce esercită asupra celorlalți.

Elu se numea Osman. Născutu pe stradele Constantinopolului, fără a-și cunoaște pe tatăl și muma sa, crescutu in mijlocul unui proletariatu coruptu, Osman de ténëru se aruncă cu capul inainte in vârtejul viciului. Toate simțimentele de bine fură curându inădușite in inima sa. Condușu de miserie, incuragiatu de impunitate, ajutat de natura sa robustă și inteligentă, Osman lăsă friul liberu instinctelor răului, infiltrate odată cu nascerea in sângele lui și când, pentru prima oară se întrebă pe sine, la ce portu ilu va conduce calea pe care a apucatu, elu nu mai găsi in sufletul seu nici o voce care să-i strige: „*Opresce-te!*“ Elu avea spiritul ageru, caracterul violentu și întreprinđătoru și curagiul unui omu ce nu tremură inaintea crimenului, dar care dă îndărăt inaintea pericolului.

Fisicul seu armoniză in totul cu predispozițiunile sale interioare: Unu capu de o mărime disproporționată, aședatu intre doue umere anguloase, nisce sprincene lungi și negre pin-

tre care luceau in fundul capului doi ochi mici scânteioși; o bărbie ascuțită, acoperită de unu përu aspru și tufosu; unu corpu de o musculatură puternică dar disgrațiosu, eată esteriorul lui Osman, esterioru hidu care făcea dintr'ensul o ființă ce inspiră frică și desgustu totodată. In scurtu timpu elu se inavuți, căci nu lăsă nici unu mijlocu neintrebuintatu, pentru a ajunge la acestu scopu. Ingeniosu in combinațiunea planurilor sale, îndrăsnețu in mijloacele de esecuțiune, elu sciea pe o parte să dea hoțiilor sale aparența legalității, și pe altă parte să le susție cu iartaganul in mână când trebuința cerea. Elu intrunea in același timpu calitatea de comerciantu și de judecătoru totodată. Singuru judecă afacerile sale cu locuitorii, singuru le aducea intru implinire. Dar ce implinire!... Aci eră partea tragică a întreprinderilor sale. Nimic nu remănea cruțatu de mâna sa barbară!

Lacrimile și rugămintea nenorociților locuitori, erau o monedă necunoscută lui Osman cu care nu se putea dobândi nici mila, nici ertarea sa. Oameni, femei, copii, fură aruncați afară din casele lor și averea lor inghițită. Apoi după ce isbuti a-și procura o avere destul de însemnată printr'unu lungu șiru de inichități, elu se dădù desfrânărilor, căci lacomia de bani nu eră singura pasiune ce punea in mișcare activitatea sa. Fiu alu unui poporu încălditu de soarele Asiaticu, Osman avea pe lângă unu fondu de trândăvie orientală, toată ferberca unei sensualități nesățioase. Elu iubea lucsul, bëtura și mai cu osebire femeile și cu toate aceste in pepul seu nu s'a desvilitu niciodată simțimentul vre unui amoru adevăratu și puru. Elu căută in amoru nu unu idealu, ci unu mij-

locu de desfatare a simțurilor sale, și acolo unde nu putea reuși prin viclenie sau corupțiune, întrebuițată totdeauna forța brutală. O! Să nu fi avutu nenorocirea vre o fică din Dorna să atragă privirele sale; căci Osman ținea într'o mână punga, în cealaltă iartaganul și la ordinele sale avea toată oarda corigionarilor sei, mijloace teribile dinaintea cărora nevinovata copilă trebuie să plece capul, sau să-și rescumpere cu viața, prețul onoarei sale.

II.

Dinaintea casei lui Nistor erau adunați toți locuitorii Dornei. Soarele apusese din dosul muntelui și de cealaltă parte se ivea luna însoțită de luceafărul de noapte. Unu bradu gigantic învălitu în rășină ardea din rădăcină până în creștetu, nu departe de casa lui Nistor, și colona de focu, urcându-se în înaltul cerului într'unu lungu vârtej de scântee, se reflecta în undele limpezi ale Bistriței și lumina în departare stăncele samanate pe plaiuri. Acestu spectacul, celu mai frumosu care se poate vedea noaptea între munți, se dă de locuitorii Dornei, numai la ocașiuni mari de serbări sau de veselie. Eră în adevăru o țară de veselie pentru întreaga Dornă, logodna Irinei, fiica lui Nistor cu Mihai Plăeșul. Locuitorii ședeau jos pe earbă, despărțiți în diferite grupe după virstă și seculu. Trei lăutari țigani, formându unu orchestru compus din o scripcă, o cobză și unu naiu, cântau cântece de dragoste care scoteau pe furiș din peptul candidelor fete, suspinuri de doru. Ici ședeau bătrânii satului cu figurele lor serioase și meditative, incinși cu curele late și ținându în mână câte unu lungu bastonu semnu

alu statorniciei; dincolo flecării veseli și tumultuoși, cu pletele lasate pe umere, copii sburdalnici a muntelui, harnici la muncă, ușori la jocu, acceptându începerea horei cu nerabdare ca să mai poată schimbă câte o strânsetură de mână cu draga lor. Apoi fetele, blonde ca spicurile de grâu, gătite în hainele lor de serbătoare, cu flori pe capu și cu alțițe pe senu, ținându fiecare ochii plecați spre pământu ca și cum n'aru zări ochirile provocătoare ce le veneau ca nisce săgeți de focu din grupa flecăilor. Și toată lumea, bătrâni și flecăi, femei și fete laudau într'unu glasu frumuseța Irinei și voinicia lui Mihai. Numai când și când vre uneia din babe, deprinse a cârți de toate cele, ăi plăcea să găsească câte unu micu defectu la vre unul din logodnici.

—Halal de Mihai! ăicea unu flecău Toader, cătră vecinul său Ion, știu că mândră mireasă mai ie. Parcă-i o Domniță. Ean veți tu cât e de albă, ce păr lungu și frumosu mai are, ce dulce căntătură! Când se uită cu ochii la tine parcă, te frige în inimă.

—Așa este, ănsă nu știu de ce de o bucată de vreme incoace e totu măhnită. Are ce are. Ți aduci tu aminte cât eră e de veselă mai înainte; cum glumea de frumos? Ți venea se tot glumesci cu dânsa.... Acum parcă-i totu plouă și ninge.

—Tare ești prostu, Ioane!.. Nu înțelegi tu c'aceste sunt marafeturi de mireasă? Așa trebuie să fie o fată care se mărită. Unde ai mai vădutu tu mirese rițându și sărindu într'unu picioru? Ele învață inadinsu a fi smerite. N'am prinsu eu doar pe Catrina înroșindu-și ochii cu capătul ștergarului, pentru ca să creadă lumea că plânge? Așa-i obi-

ceiul pământului; fata învață de la mamă și mama de la bunică.

—Poate, măi, că ai dreptate; ănsă mie imi pare că Irina nu se preface. Am vădută o de multe ori așa de supărată, că nici bagă de samă la cele ce i spuneam. Eu ăi vorbeam una și ea imi respundeă alta. Ochii ei umblau în toate părțile, parcă aveă o grijă în spate.

—Nu-ți spunu eu că cu mintea ta n'ai să pricepi niciodată nimic? Ți-ar fi plăcutu poate să se uite numai decât la tine, să-ți zimbească în față, ea care n'are ochi să vădă decât pe Mihai? Firescă că are o grijă în spate, și mare ăncă: grija măritatului. Toate fetele o poartă de la virsta de optspredece ani înainte; da ean să le veđi a doua și după cununie cum le ridu ochii în capu ca nisce gheocei. He! He! Nu mi-e ănteia oară când vėdu mirese smerite cu nasu'n pământu; de căt smerenia asta ține numai până

—Tăceți din gură! — strigă unu bătrănu dealătura și faceți locu să treacă logodnicii!

În acelu minutu treceau prin mijlocul grupelor Mihai și Irina, țiindu-se de mână. Ceremonia logodnei eră săvirșită. Toată lumea se sculă înaintea lor, ca să-i feliciteze. Mihai pășeă mândru și dreptu ca unu bradu; în ochii sei străluceă bucuria, ear Irina mergeă legănându-se ca și cum n'ar fi avutu destulă putere de a se ținē pe picioare. Fața ei eră palidă și la fiecare pasu, ea se uită îndărăt cu o nespusă nelinisce rāzemându-se din ce în ce mai tare pe brațul lui Mihai. În ochii ei ar fi pututu ceti cineva doue simțiminte diferite, luptându-se cu putere: amorul și o grozavă frică. Cea mai mare parte din lumea care eră adunată acolo, nu luă sama

la această schimbare pe fața Irinei și acei puțini care vėduse ceva, atribuirē negreșit coloarea ei palidă, emoțiunii ce a trebuitu să aibă în momentul logodnei.

Unu bunu observatoru ănsă, ar fi zăritu totu atunce o figură arămie cu doi ochi mici în capu, alunecându-se ca o șopirlă prin mulțime și înaintându spre Irina, cu pași nevėduți ca și spiritul celu rău. Numai Ion observă acestu incidentu.

—Luat'ai tu sama la ceva? ăise elu lui Toader, trăgēndu-lu de măneca cămeșei.

—La ce?

—N'ai vėdutu tu pe Osman Turcul, viindu ca o năprasnă între noi?

—Ei ș'apoi?

—Îndată cum l'am zăritu am și vėdutu pe Irina, îngălbînindu-se ca ceara pe obrazu. — Este ceva la mijlocu!

—Nu cumva cređi tu că Irina e amorezată de dēnsul? Ți-a trece poate și asta prin capu?

—Nu! Da credu că Turcul o urmăresce mereu. Ea ilu scie căt e de aprigu și de aceea se teme de dēnsul. N'ò veđi cum tremură? Parcă are unu șerpe dinapoea ei.

—Multe mai veđi tu, Ioane! Mē temu că de multe ce veđi să n'ajungi a orbi. Cum socotesci tu că Turcului i-ar trece una ăa asta prin minte când are a face cu Mihai? Doar, nu s'a săturatu de ăile. Elu scie că Mihai Plăeșul unde pune mână dă la pământu, unde chitesce greșu nu face; ș'apoi unde l'ar putē vr'ò dată suferi Irina?

În acelu momentu Osman nu eră decât la doi pași de Irina; ea simți suflarea sa și unu fioru atât de rece ăi trecu prin trupu, încăt aruncă unu țipetu și cădū în brațele lui Mihai.

—Ce este, strigă acesta spărietu, Irino tu nu mă mai iubesci?

Irina nu respunse nimic, ănsă deschise ochii sei albastri, și-i ținti atât de lung și de duios in ochii lui Mihai, încât acestuia nu-i mai trebuî nici unu răspunsu. Elu ceti adănc in inima ei și fruntea sa se insenină, vădendu cât de mult este iubit.

—Atunci de ce tremuri? De ce ești așa de galbenă? —adaose elu cu o voce mai asigurată.—

Dar n'apucase Irina a pronunța unu singuru cuvântu și Osman care se află acuma in față cu logodnicii țise cu glasu mare pentru a fi auditu de toți:

—Să-ți fie de bine, Mihai; intr'unu ceasu bunu! Când ne poftesci la nuntă?

—Poimăne, jupăne Osmane și dacă nu-ți va fi cu suparare, vină și D-ta la masa noastră.

—Foarte mulțămimu!—respunse elu cu unu zimbetu ironic; și aruncându o căutătură crucișă Irinei, dispărû prin mulțime.

—Ce dracul are Osman? gândi in sine Mihai—clocesce ear vr'o hoție in capu. Când oare a scapă Dorna de lighioaiele aste de Turci care ne-au mâncatu averile și ne-au sĕcatu munții?—Ănsă umoarea lui cea rea, produsă prin aparițiunea neasceptată a lui Osman se șterse îndată, sub privirile amoroase ale logodnicei sale și in fața veseliei generale.

Hora începû. Toată lumea se aruncă cu nebunie la jocu și unu lungu lanțu de flecăi și fete ce samanau a fi atâtea flori in o mare ghirlandă insuflețită de focul tinereței, se formă sub bolta cerului, iluminată de stele.

Nimic mai frumosu de vădutu decât acestu jocu incingĕndu-se pe câmpia verde, jocu de voinici, in care lanțul ce se'nțoarce, se re-

stringe și se'ntinde intr'unu vârtejulu fără repaosu, samănă a fi purtatu de vĕntu; nimic mai pĕtrunđĕtoru de auditu decât aria străveche a horei, ale cărei modulațiuni, când line și trăgănate, când sgomotoase și bărbătesci, paru a ne revelă frumosul țimpu trecutu! S'ar țice că Romăni cānd s'au prinsu de mână pentru prima oară ca să joace hora, simțindu aceeași trebuință a fi uniți in țilele bune ca și in țilele rele, au vroitu să lege frăția dintre dĕnșii printr' unu cāntecu și unu jocu.

După horă, veni masa cea mare, in capul căreia să aședă preotul, unu omu bătrānu cu barba argintie și fruntea increțită de multele erni ce trecurĕ peste dĕnsul. In dreapta sa se puse logodnicii și in stānga, socrii cei mari.

Apoi veneau toți ceilalți oaspeți ce luase parte la serbarea cāmpinească. Vinul eră bunu, sănătățile se succedau cu iuțală, și veselie inundă toate inimile. Babele incepurĕ a povesti din vremile cele vechi, pe când erau și ele tinere și frumoase; fetele ascultau cu atențiune; ear flecăii ascultau puțin, vorbeau mult, și cu ochiul furau și mai mult. Nistor eră de unu chefu nespusu; elu intinereă pentru a doua oară, căci de mulți ani nu avu o ții atât de fericită ca țioa de logodnă a fiicei sale. Irina incepû asemine a-și recapată colorile; Ea se simți mai liniscită de când se dusesse Osman și se dedă cu lotul veseliei ce președă la acestu ospățu.

La urmă, când vinul incepû a se deșertă de prin pahare, când o geană de lumină se arată pe marginea cerului spre răsăritu, ear bradul care până atunce luminase munții ca o lampă magică cu mii de focuri, se prefăcuse in cenușă, aruncându numai ici cole câte o scānteie, se sculă in picioare preotul cu unu

paharu in mână și după ce-și neteși barba cu toată demnitatea unui octogenaru mândru de albeața ei, ținù cuvântarea următoare: „Oameni buni“, și se elu, „pe Irina și pe Mihai eu i-am botezatu când erau in fașă; astăzi eu îi cu-
 „nunu. Când mă uitu la dênșii imi aducu
 „aminte de șilele cele bune, pe când n'avemu
 „alte griji in Dorna, decât să ne crescemu co-
 „pii și să ne sporimu averile. Acele vremi
 „au trecutu. Ȃnsă dacă Domnul ne-a trimete
 „mulți copii in Dorna ca Irina și Mihai, să
 „sciți că de griji și nevoi vomu scapà curënd-
 „—Inchinu dar încă odată in sanatatea lor
 „și a voastră tuturora. Să dea bunul Dum-
 „neșeu ca soarele care resare astăzi să ne
 „aducă seninu și veselie in inimă, și să strivea-
 „scă de pe dealurile noastre burueana cea rea!“

Aceste puține cuvinte bine simțite fură pri-
 mite cu unu lungu și sgomotosu ura care re-
 sună depărte in munți.

III.

A doua și de logodnă, Osman se preumblă
 cu pași precipitați in camera sa, părëndu a
 fi foarte preocupatu. Casa lui erà situată la
 picioarele muntelui Pietrosu, nu departe de
 punctul unde riul Neagra se aruncă in Bis-
 trița. Zidită pe o stâncă de unde domină
 toată valea Dornei, ea samănà unui cuibu de
 uli. Acolo se țineau consiliile intre Oto-
 mani, și se concepeau toate planurile de spo-
 liațiune pe care apoi fiecare in parte le ese-
 cută după instrucțiunile ce aveà luate de la
 Osman. Osman astfelu preumblându-se, creà
 in capul seu mii de proiecte de seducțiune in
 contra Irinei. Timpul erà scurtu, ea se lo-
 godise ieri și mâne aveà să se cunune. Prin
 urmare o resoluțiune grabnică trebuia luată.

Elu simțea pentru dënșu o atragere sensuală
 iresistibilă și cu toate aceste nu o iubeà;
 căci nu sufletul ei bunu, nu natura ei blândă
 și generoasă ce se revărsau atât de viu in
 ochii ei, făcură impresiune asupra lui Osman.
 Elu nu vedù la dënșu decât exteriorul ei și
 de-ar fi fostu ea unu ângeru de bunatate sau o
 Lucreția, ar fi dorit'ò cu aceeași ardoare, fără
 să dorească și amorul ei. Irina din contra aveà
 unu desgustu nespusu de Osman. La ince-
 putu, când acesta făcù cele ântei încercări amo-
 roase pe lângă dënșu, ea ilu respinse cu mând-
 drie, și după ce Osman se vedù bătutu pe
 acestu tărëmu, căută apoi să o atragă prin
 promisiuni și bani. Dar și acolo Irina erà
 neinvinsă. Intre ea și dënșul, erà nu numai
 diferența virstei, disproporțiunea fisicului, ba-
 riera religiunii, amorul pentru Mihai; erà toată
 repulsiunea ce existe intre virtute și perva-
 sitate, intre bine și rău. Antipatia ei pen-
 tru dënșul erà instinctivă. Precum iubeà pe
 Mihai, fără a se întrebà pentru ce, totu ast-
 feliu ureà pe Osman. Acesta ânsă nu erà
 omul să renunțe așa de ușor la întreprinde-
 rile sale; aceea ce nu putù dobândi prin ru-
 găminți și promisiuni, elu sperà să capete prin
 viclenie sau violință, și pentru a nu scapà
 ori ce ocaziune i s'ar fi pututu presentà, elu
 se puse a o urmări pretutindene și in totu
 timpul, așa încât deveni umbra ce se ținea
 necontentitu de pașii sei. De-ar fi mersu Iri-
 na la biserică sau la jocu, in pădure sau la
 isvoru, ea trebueà să-lu întâlnească in cale
 urmărind'ò cu ochiul, precum urmăresce fa-
 talitatea pe omu. Deși la inceputu Irina
 se îngriji puțin de prigonirile obstinate ale
 Otomanului, aruncându-i de câte ori ilu in-
 tălneà câte o privire rece și desprețuitoare

care ilu pironă pe locu, totuși de la unu timpu incoace prezența lui, ăi deveni nesuferită. Eră ceva care o apasă pe peptu, când vedeă ochii sei galbeni ațintiți asupra ei și o presimțire secretă ăi spuneă că acestu omu vroesce să o peardă cu ori ce prețu. De aceea, ea căută cât se poate să-lu incunjure, și dacă din întâmplare, ilu întâlneă fără veste unde-va, se simțeă atât de neliniscită, încât de multe ori această nelinisce se traduceă in modu visibilu pe fisionomia ei. Astfeliu s'a întâmplatu in ȕioa logodnei sale cu Mihai. Ea ar fi descoperitu negreșit intenționile Otomanului cătră Mihai sau cătră tatăl ei, ănsă pe o parte o rețineă unu simțu de pudoare pre naturalu unei tinere fete, care pentru a destăinuî asemine lucruri ar fi trebuitu să se inroșească de ȕece ori, și poate chiar să-și atragă bănueli sau prepusuri, pe altă parte se temeă să nu espue pe unul sau altul la ura și resbunarea lui Osman.

De aceea preferi a se apară de dănsul in tăcere, creȕându mai ales că curănda ei insoțire cu Mihai o va pune in siguranță de orice pericol.

Osman nu incetă ănsă de a căută in mintea sa vre unu mijlocu pentru a ajunge la scopu.

—Ce dracul,—ȕiceă elu in'glasu mare—să-și bată jocu de mine o fată de țaranu! Asta e pre mult... Și pentru ce nu m'ar vroî ea pe mine?... Nu sunt eu celu mai mare aice?... Nu mi s'inchină mie toți de la micu până la mare?... N'am eu destulă avere să cumpăru Dorna intregă? Și cu toate aceste să nu potu face nimic!... Să tremuru ca unu copilu dinaintea ei și ea să ridă de mișelia mea!..... Dar la ce me mai numescu Os-

manu? La ce'mi mai slujesce iartaganul de la briu?....

Și in această luptă intre amorul seu propriu și neputința de a reuși, fața sa urită să contractă de turbare.

—Măne se cunună, strigă elu, lovindu cu piciorul in pământu, măne va fi in brațele lui Mihai!... Și eu ce facu? Să remănu bătutu, umilitu de o femeie! Asta nu se poate!... S'acceptu mai târȕiu? Osman să vie după Mihai? Ce glumă!... Nici asta nu se poate!... Să o răpescu acum indată, s'o furu! Dar atunci trebue să părăsescu Dorna!... Și unde să me ducu?...

Aci Osman se oprî gânditoru cătvu timpu; dar de odată, ca și când ar fi fostu mișcatu de unu resortu nevedutu, elu tresări; ochii sei luară espresiunea unei hotăriri nestrămutate, și reincepădu-și preumblarea cu pași răpeȕi și neregulați „fie!...“ ȕise elu, „m'oiu duce ori și unde; avere am! Ce-mi pasă!— Ah Irino! Irino! restoarne-se pământul tu vei fi a mea! ... N'a fi ȕisu că lui Osman ăi va stă o femeie in protivă!“

Apoi eșindu afară elu șueră puternic și unu Otomanu se presentă inaintea lui.

— Ali, ȕise Osman cu o voace grămădită, să-mi pregătesci indată o plută bună și să-mi ajuți a stringe totu din casă. Măne in ȕori de ȕioă plecu.

— Vrei să te muți din Dorna?

— Dar.

— Și unde vrei să te duci?

— Nu sciu.

— Ce insemnează asta, Osmane? te vedu cam turburatu.

— Insemnează că ieu pe Irina cu mine și me ducu din Dorna.

— Iei pe Irina cu tine? ... adaose Ali, plinu de mirare, dar ai uitatu poate că ea se cunună măne cu Mihai?

— Ba nu.

— Atunci nu te mai înțelegu. — Spune-mi, Osmane, ce ai de gându să faci?

— Vrau s'o furu in astă noapte. Eată totu! N'a vroitu să meargă cu mine de bună voie, va merge de nevoie.

— Ah! Ah! ... Pricepu acuma. Se vede că mititica te-a fărmeccatu rău cu ochiul. Vrei s'o ștergi cum s'ar ȃice de la nasul lui Mihai. Dar cū ce meșteșugu ai de gându să faci astă isbândă?

— Ți-oiu spune mai pe urmă, Ali, pregătesce-mi ăntei pluta și vino iute inapoi!

Ali, deprinsu a ascultă de ordinele lui Osman, plecâ indata și peste o oară se intoarse îndărăt cu unu aeru satisfăcutu.

— Pluta-i gata, ȃise elu frecându-și mănele, o plută fereccată de minune; parcă-i făcută inadinsu pentru Irina. O se vă ducęi ca vęntul.

— Ali. să incepemu a stringe buclucurile.

— Să incepemu.

Și amundoi se puse a culege totu de prin casă și a viri intr'o ladă mare ce stă deschisă in mijlocul camerei.

— Nu uită nimic, Ali!

— N'aibi grijă!

— Iea de colo chimirul cu banii!

— Numai decăt! Asta-i lucru de căpitenie, mai ales când e vorba de a imblăndi căprioarele de munte.

— Pistoalele sunt oare grijite?

— Cum e oglinda?

— Iea și covorul de pe părețe.

— Negreșitu! Doar trebuie să vă fie moale pe plută.

— Dar de mănccare este?

— Eată colo in dulapu unu picioru de mielu și doue garafe de vinu. — Vi-i pre de ajunsu. O să petreccęi ca doi insurăȃei in luna de miere. Dar ean spune-mi cum ai să

— Ie lada in spate și haide!

Ali ascultă fără a mai asccptă vre unu res-punsu și amundoi plecară, însărcinaȃi de totu avutul lui Osman spre locul unde eră legată pluta de malu.

Pe drumu, Osman păreă gânditoru, ear Ali mergeă veselu și fără grijă, șuerându intre diuȃi unu aeru de munte ca și când n'ar fi fostu vorba de comiterea unei crime.

— Ascultă Ali, ȃise Osman după cătva timpu, in toate ȃilele spre amurgul Irina are obicei u să se urce pe munte ca să-și aducă capra acasă de la pășune. Nimene altul nu se poate duce după dęnsa, căci capra nu scie decăt de glasul ei. Noi ne vomu aȃine in crăpătura stăncei ce vine lăngă potică, și indata ce vomu zări-o trecędu, ne vomu aruncă amundoi pe dęnsa; unul o va rădică in braȃe, celalaltu ęi va astupă gura să nu strige, ș'a-poi

— Hm! Dar dacă n'ar fi singură, intimpină Ali, scuturându din capu.

— Pentru ce doar suntemu doi și pentru ce avemu pistoale la briu? respunse Osman cu unu tonu amenințatoru.

— Vra se ȃică la nevoie trebuie să . . .

— Se'nȃlege! N'o să ne lăsămu doar prinși ca șoarecul in capcană!

Ali incetă de a șueră. Ceea ce-lu puse pe gânduri, eră nu remușccarea consciinȃei, nu enormitatea crimei ce trebuieă să consume,

eră pericolul ce-și atrăgea și elu, luându parte la această nocturnă expedițiune. — Inimile înrăutățite, cât de deprinse ar fi ele cu crima, au totdeauna o porțiune de lașitate.

Pe drumu mergându, îi întâlniră pe Ioan flecăul care venea de la malul Bistriței cu toporul pe umere.

— Buna vreme, jupăne Osmane, unde te duci?

— La Peatră, să vându nisce plute.

— Se vede că ai de gându să zăbăvesci mult acolo, de vreme ce-ți iei atâtea buclucuri?

— Așa ceva.

Și Ioan trecu înainte. Ear Osman pără foarte îngrijatu de aceasta neasceptată întâlnire.

— „Cine mi l'a mai scosu înainte! — murmură elu in sine. — Totdeauna trebuie să-lu întâlnescu in cale. De cumva ilu va împinge păcatul să meargă cu Irina după ca-pră, a lui e dracul!“

Toate dispozițiunile fură luate pentru răpirea Irinei. Osman asceptă numai să însăreze. Înșfârșitu soarele asfinți, învelitu in nouri deși și o noapte neagră începū să imbrobode firmamentul. Luna nu eră pe ceru; numai ici cole se zăreă pintre crăpăturile nourilor câte o stea. S'ar fi șisu că natura însuși vroesce să-lu ajute in criminala sa întreprindere.

— Să mergemu, șise Osman, apucându pe Ali de mână.

— Să mergemu, dar n'ar fi bine să

— Ce mai este? ilu intrerupse acesta încrețindu din sprincene.

— N'ar fi bine să mai asceptăm puțin; parcă-i pre de vreme.

— Nu-i pre de vreme. Nu veți cât e de

intuneric? — Ce! . . . Vrei s'ajungeamu acolo când Irina va fi inapoi acasă?

— Ba nu; . . . dar veți . . . mi s'a părutu că . . . socotescu că n'ar strică să mai luămu pe cineva cu noi.

— Mișelule! Te temi de o femeie? Haide când îți șicu, că doar nu mergi la spânzurătoare! Apucă pe muchea dealului și nu tremură. Te-ai făcutu fricosu ca o muiere, de când ai schimbatu hoșia de codru pe negustoria de cherestele.

— Nu mii frică, Osmane, decât vântul imi șueră in ureche și mi-i cam recē. — Dar șci tu una, adaoșe elu clănșănindu dîn dînți, dacă Ion a fi înțelesu ceva, ș'a fi șpusu lui Mihai?

— Inainte și nu lungi vorba! Eată puntea; fă mai repede; acuș suntemu in crăpătura stâncei. — Ce calci ca pe cuie?

Astfelu prin întunericul nopții, Osman și Ali, ca două umbre inaintau răpede dar cu precauțiune, spre locul unde trebuie să fure pe Irina. Ali mergea înainte și astă dată trebuie să mărturisimu că mergea mai puțin împinsu de instinctul răului, decât de frica lui Osman.

In acelașu timpu s'aușeă sus pe munte unu cântecu dulce și armoniosu ce trezea in depărtare văile adormite:

Dragă căprioară,
Mândră sorioară!
Vino te grăbesce
Că noaptea șosesce
Și vântul e rece,
Și stahia trece
Ades prin părau
La ceasul celu rău.
Vin la mine-acasă
Că'n florî și'n matasă

Eu te-oiu legănă,
Și lin ți-oiu cântă
Căntece de doru
Să te-adormu ușor.

Eră Irina care strigă cântându, căprioara din munte. Căprioara auđi voacea ei, și sărindu de pe stâncă pe stâncă, se scobori la picioarele stăpânei sale.

Irina ți neteđi părul, o săruta pe frunte și continuă, cântându:

Dragă sorioară
Fii veselă, sbiară
Ca mări mă măritu.
C'unu măndru iubit;u
Mări norocu-mi ride,
Cerule se deschide
Și'n elu done rađe
Vedu cum luminează
Cald țielele mele—
Scii tu ce sunt ele?
Sunt rađe din rain!
Ochii lui Mihai!

Căprița, deprinsă cu asemine desmerdări începù a sbieră imprejurul ei, plină de bucurie, dar spărietă ca de unu șerpe ce ar fi zăritu in earbă, ea se culcă pe trus-patru picioarele, și ridicându ochii spre Irina, se uită tremurându la dênșă.

Dragă ce oftezi?
De ce lăcrimezi?
Ai vr'o suparare,
Nu ți-a priitu oare
Apa de izvoru?
Sau ai vre nnu doru
Ce te arde greu
Ca și dorul meu? . . .
Pădurea vuesce
Vino te grăbesce
Că eu ți-oiu cântă
Și te, oiu discânta
De visul celu reu
Și de dorul țeu.

Astfelu cântându, Irina se scoboreă pe po-

tica strimță, măindu căprioara de funie. Când deodată două fantome negre ca fiori morții, eșindu din crăpătura unei stânci, se aruncară asupra ei. Ea vroi să se apere, dar mânele ți erau legate; vroi se strige, dar voacea ți eră inădușită; cuprinsă de groază ea leșină. — Noaptea deveni și mai intunccoasă, vântul șueră fioros prin desimea codrului.

IV.

Abie se ivise a doua ție soarele pe ceru, și toată Dorna eră in picioare. Vestea despre disparițiunea Irinei tocmai in ajunul căsătoriei sale, ca ori ce veste rea, se răspândi iute din omu in omu și toți alergau uimiți din toate părțile spre casa lui Nistor, pentru a se incredința despre această nenorocită întâmplare. Mii de suposițiuni se făcuré intr'o minută. Unii țieeau că Irina va fi căduțu intr'o prapastie, alții că se va fi inecatu in riul Neagra, alții că o voru fi măncat'o fiearele selbatice, ănsé nici unuea nu-iveneă in gându despre răpirea ei.

— Ce poate să fie? țieea Mihai frăngendu-și mânele; să nu vie toată noaptea acasă negreșit i s'a întemplatu ceva Să mergemu oameni buni, să resculămu munții, să scociorămu pădurele, să o găsimu numai decăt!

— Da să mergemu! răspunse cu toții intr'unu glasu.

— Stați! stați! strigă atunci de departe unu omu ce veneă spre dênșii, alergendu in fuga mare și făcendu-le semnudin mână să-lu ascepte.

Eră Ion Flecăul.

— Ascultați! țiee elu abie resuflându-se, după ce ajunse in mijlocul grupei, unde se

află Mihai, a sară am întâlnitu pe Osman cu toate buclucurile in spate, scoborându-se spre Bistriță . . . Mi-a ȑisu că merge la Peatră Aȑi am trecutu pe la casa lui și am găsitu o pustie . . . De cumva va fi elu care atunci este încă vreme. — Elu n'a pututu să plece decăt tot astăȑi in ȑioă. De-omu apucă de-a dreptul, ilu vomu ajunge aproape de *Toancele*, pe când a fi soarele de o suliță.

Osman in adevăru, după ce răpise pe Irina, stătù toată noaptea ascunsu in munte, și abie in ȑori de ȑiuă cu doue oare mai inainte, plecă spre Peatră, căci numai ȑiua poate umblă pluta pe Bistriță.

De ar fi căȑutu trăsnetul pe capul lui Mihai, elu n'ar fi remasu mai amęțitu. Fără a asceptă mai multe amărunțimi, elu smunci toporul din mână lui Ion și se făcù nevedutu. — Intr'o clipă se desfășură dinaintea ochilor sei tot adevărul acestui evenimentu pe care nu și-lu putuse esplica până atunce, și desperatu ca tot omul ce se vede deodată căȑutu din culmea fericirii in culmea nefericirii, elu hotări sau să moară sau să-și resbune

Pluta mânăată de unde pintre strimtorile Carpaților, făcëa cotituri multe și mergea incet, ear acelu ce iubesc merge deadreptul și merge iute. Mai puțin de doue oare elu urcă dealuri, scoboreă văi, trecù peste răpi și peste ponoare, și ajunse infine in virful celui de pe urmă piscu a cărui poale se scoborau in Bistrița. De acolo elu zări la picioarele sale o plută mergendu in josul apei.

„*Insfirșitu!*“ , . ȑise Mihai resuflându-se adănc din peptu. Ochiul seu recunoscù pe Irina. [Ea ședea culcată ,cu capul răze-

matu de o grindă; la cărma din frunte eră Ali, la cărma din urmă Osman, și amundoi tăindu valurile cu putere, inaintau spre *Toancele*.

Toancele e cataractul celu mai periculosu pe toată intinderea Bistriței. Strinsă intre doi munți nalți și stâncoși, pintre care abie străbate lumina ȑilei, ea ferbe din fundu și până in față ca și când ar curge pe o albie de focu. Valurile gemu cu o turbare nespusă și mii de stânci esu ascuțite din sēnul Bistriței inspumate. Vai! de plutașul care n'ar sci se conducă pluta pe acolo! Când nevoea ilu silesce se treacă prin Toancele, elu se pregătesce ca de resboiu; esaminează mai înainte cărma; cearcă toate legăturile grinȑelor pentru ca să se incredințeze dacă nu e vre o sminteală; își suflecă măniclele, și-și face semnul crucei. Toate aceste pregătiri făcute in tăcere și cu gravitatea aceea ce înspiră totdeauna momentul pericolului, producu unu efektu ingrozitoru mai cu samă asupra călătorului care pentru prima oară își espune viața in acestu locu. Cum a intratu in Toancele, torentul a și luatu pluta intr'unu valmașagu de spume, și purtată ca o scoică pe crestele valurilor, ea s'acufundă, se ridică, se sfășie și se frământă intr'o luptă nesfirșită, și e destul de o singură greșală de lopată, pentru că dintr'ęnsa să nu mai rămăe decăt țanduri. In fiecare anu Bistrița inghite numeroase plute care s'alunecă cu nesocotință in această strimtoare, și fiecare stâncă poartă numele vre unui nenorocitu ce și-a perduț viața lângă dēnsa. Cimetieru in fioratoru in care stâncele atestază ca și crucele locul unde acești nenorociți și-au aflatu mormēntul! . .

Fatalminte Osman trebuie să se treacă pe acolo.

— Ali! strigă el de la cârma din urmă, îndreaptă pluta pe malul stângu. Elu dădu acestu ordinu nu pentru a evita șuvoiul de care începuse a se apropie, ci pentru că zări pe Mihai scoborindu-se pe coasta dealului din dreapta, și vroî să pue între ei amundoi toată lărgimea riului, în scopu de a-lu împedea să sară pe plută. Ȑnsă la cea ăntei lovitură de lopată ce făcu Ali pentru a esecută mișcarea ordonată de Osman, pluta intră în currentu și cu iuțala fulgerului, se isbi de o stăncă ce stă nevedută sub apă. Grințile părăire în legăturafe lor și capătul dinainte se cufundă în apă dimpreună cu Ali care perđându-și echilibrul se duse în fundu luanu de unu valu puternicu. Pluta împinsă de șuvoiu după ce se învėrti cătva timpu imprejuru, se oprî apoi în locu de a curmezișul apei, astfeliu încăt capătul din urmă atingeă malul dreptu.

Osman acuma nu mai putea nici înaintă nici dă înapoi. Vrėndu, nevrėndu, elu trebuie să dea peptu cu Mihai. „Cu atât mai bine „găndi elu în sine, cel puțin m'oiu măntul „de dēnsul odată pentru totdeauna,“ și înarmându-și pistoale, se pregăti pentru luptă ce aveă să decidă între ei amundoi.

Irina, palidă că unu cadavru se, trezi din letargia în care fusese până atunce și ridicându-se în sus, întinse amăndouē brațele în direcțiunea de unde venea salvatorul ei. Ochiî ei stinși, încunjurași de douē cercuri vinete, nu puturē distinge nimic, și cu toate aceste ea ilu simți, ilu găci de departe, căci sunt momente în care acelu ce iubesc vede mai bine cu sufletul decăt cu ochii.

În acea vreme, Mihai fiindu într'o mână toporul, în cealaltă cuțitul, se scoborea de pe munte ca o vijelie. Cu capul golu și cu pletele în vėntu, elu alergă nebunu peste stănci și peste părae, ș'în fuga lui turbată, răsipea cu piciorul petrele ce se rostogoleau în vale cu sgomotul unei lavine.

„Doamne sfinte! strigă elu, dă-mi atâtă putere, să-mi resbunu așa cum dorescu eu!“— Și prin toți porii, elu respiră resbunarea, s'ar fi vroitu săgăsească unu mijlocu atât de răpede ș'atât de crudu, ca într'o singură clipă să-i stoarcă totu sângele din vine și să-lu facă în acelașu timpu să sufere chinurile morții, unu veacu întregu.— Căți-va pași ăncă și Mihai eră pe plută.... Atunci o detonațiune prelungită și mult repetată de echoul munților se auđi. Osman ilu luase la ochiu cu pistolul, ilu chitise bine, ănsă pluta șovăindu sub picioarele sale, ăi clătină mână, tocmai în momentul când elu descărcă arma, și plumbul trecu deasupra capului lui Mihai. — „Ai scapatu de unu; nu-i scapă de cealaltu,“ urlă Osman furiosu, redicându alu doilea pistolu asupra lui Mihai, ănsă și astă dată plumbul trecu pe alătura și se lăți pe o peatră.

În acelu momentu Mihai făcu cea de pe urmă săritură și cu turbarea aceea ce o poate aveă numai unu omu nenorocitu ca dēnsul, se aruncă peptișu asupra lui Osman, și însfăcându-lu în brațele sale puternice, ilu resturnă la pământu, înainte de a ave macar timpul să se resuffe.

— Stăi căne fără de lege! — strigă Mihai, crășnindu din dinți și stringėndu-lu de grumazu ca într'unu clėsce— a venitu vremea să-ți dai samă de nelegiuirea ce ai făcutu! Ie-ți đioa

bună de la viață, că deacuma ești mortu! Am să-ți sfărâmu capul ca unui puiu de șerpe și țărna ta spurcată, am s'o aruncu la vânturi!

— Indurare! . . . strigă Osman palidu și in-spăimântatu de groaza morții.

— Indurare! . . . Tu cei de la mine indurare? . . . Ființă pângărită! . . . Atunci când se va indurà cuțitul ce am să-ți viru in peptu, să nu te spintece; atunci când s'a indurà apa in care am se te aruncu să nu te inece; atunci m'oiu indurà și eu! — Mergi in fundul iadului, să hrănesci nopărcile din cărnurile tale! . . .

Și plântându-i cuțitul drept in inimă, ăi inăduși cea de pe urmă resuflare in sângele care ca unu izvoru zbuchì din rană și stropì o stâncă ce stă alătorea, martură de moartea nelegiuitului Otomanu și de dreptatea lui Dumnezeu. Apoi rădicându in sus cadavrul, ilu aruncă in Bistriță unde fù inghițitu de intunericul valurilor.

Toată această teribilă dramă, Irina o privi cu unu ochiu rătăcitu, fără a-și putè da samă de cele ce se petrecuse inaintea ei.

Abie a doua ăi, ea incepù a-și reveni in sine, și recunoscù că se află in casa părintească. La capul ei ședcà Nistor cu pèrul albu că omătul, albitu intr'o singură noapte și la picioarele ei Mihai ingenunchiatu, urmăreà și cu ochiul și cu sufletul toată resuflarea ce-i eșeà din peptu.

— Irino, ăi ăise acesta incăldându-i măneler in măneler lui, nu ne veđi? . . . suntemu noi, Nistor și Mihai; ești in brațele noastre; eată casa tatălui teu; iată căprița.

Atunci ea deschise nisce ochi mari, se uită

imprejuru și unu șiroiu de lacrimi ăi inundă fața.

— Mihai! ăise ea cu o voce intreruptă, a! te cunoscù . . . Eată și tata! . . . Veniți amundoi, veniți mai aproape! . . . Ce s'a intămplatu? . . . Oare adevărat să fie? Mi-i frică, nu mē lasați!

— Irino, nu te mai teme; ești cu mine, logodnicul teu. De acuma vei fi fericită; Dumnezeu te-a scapatu!

— Fericită! . . . Ce ăici? . . . esclamă ea renviendu ca dintr'unu visu—O! asta nu se mai poate! . . . Intoarce-ți de la mine fața, Mihai! . . . Steaoa mea a căđutu!

— Irino, dar tu nu ești vinovată! adu-ți aminte că ești logodnica mea, că mi-ai juratu să-mi fii soție. Eu te iubescù și fără tine nu potu trăi!

— Ascultă Mihai! continuă, ea sculându-se in picioare și uitându-se la elu c'unu nesfirșitu amoru, și eu te iubescù, te iubescù din tot sufletul meu! scie Dumnezeu' câte lacrimi am vėrsatu pentru tine; câte ăile și nopți am petrecutu fără somnu; cătă bucurie și cătă amărăciune au inecatu rându pe rându inima mea, in ăilele in care te vedeam sau nu te vedeam! Ah Mihai! Trebuie oare să-ți mai spunu că'n tine pusesem toată fericirea mea, și că viața mi-așu fi dato vesel, pentru o singură privire din ochii tei! . . . Dar astăđi nu mai sunt vrednică să flu soția ta. Sufletul meu e veștedu ca floarea bătută de brumă; urgia iadului m'a atinsu! . . .

— Și ce vrei să faci, Irino? Pentru Dumnezeu spune! . . .

— Am ajuusu până la pragul fericirii, și acolo ușa mi s'a inchisu . . . ș'am remasu in lume fără bucurie, fără lumină ș'am vė-

đutu in visu. pe maică mea că s'a sculatu din mormentu și mi-a pusu pe capu unu hobotu negru đicându-mi așa : Du-te, Irino, du-te la monăstire. și jălesce norocul teu perdutu ! . . Mihai, eu trebuie s'ascultu poronca mamei mele Tu uită-me ! , . . Nu mai cere de la mine rămășițele unei dragoste adapate de otrava nelegiurii . . . Lasă-me să portu haina cernită a pusniciei, că cernitu e sufletul meu ! . . Și de acolo eu m'oiu rugă pentru tine, și Dumneđu ți-a indulci inima; că inima ta e bună și Dumneđu și mai bunu.

Astfeliu grăindu, Irina păreă transfigurată; obrazii sei se'ncolorară de o roșată vie și o rađă cerească ilumină ochii sei.

Mihai și Nistor ascultau voacea ei inspirată ce se respăndeă ca parfumul in aeru, și nu credeau insuși auđului lor. Înarmuriți, fără simțire, li nu puturē rostī unu singuru cuventu, căci respirațiunea li se oprise in peptu.

— Mihai și tu tată ! — adaoscea cu accentul celei mai profunde dureri — uitați-ve in ochii mei și vedeți aceste lacrimi ! . . . Ele sunt lacrimile inimei mele . . . Ele ve voru spune că ducându-me la monăstire, lasu cu voi inima și sufletul meu ! . . . Ah ! veniți până a nu ne despărți să ve dau încă o sărutare ! . . . ș'apoi . . . Remăneți sănătoși !

Mănele ei obosite căđurē dealungul trupului și capul i se plecā pe peptu. Nistor o cuprinse in brațe și o sărutā lung pe frunte scăldându-i fața intr'unu părāu de lacrimi; dar când veni rândul lui Mihai, o ! atunce ei nu puturē nici macar să plāngă; amorul și durerea se rescularē cu atāta violență in inimele lor, incāt in acestu ultim

sărutatu erā să se ducā și ultimul suspinu a vieței lor.

Cu căți-va ani in urmă, se respăndī vorba intre Dorneni, că la o monăstire din fundul munților, murindu o călugăriță frumoasă încă, dar apasată de mari nenorociri, o lumină de sus se 'scoboreă in toate noptile pe mormentul ei. Ear plutașul de pe Bistriță, de câte ori trece prin Toancele, arată străinului ce călătorește cu dēnsul o stāncă fioroasă, acoperită de mușchiu, đicându-i: aceasta'i *Peatra lui Osman* !

Nicu Ganea.

POESII.

UNU VISU.

Erā noaptea 'ntunecată
Ș'unu somnu greu mă apăsă
Când in gândul meu de-odată
Unu visu crudu se arată :

O biserică pompoasă
Străluceă de luminări
Ș'in ea glasuri cuvioase
Cântau stranie cāntări

Și in haine de mireasă
La altaru eu te-am vėđutu
Cum stai palidă, frumoasă
Lāng'unu omu necunoscutu

O podoabă aurită
Lin pe umere-ți curgeă
Ș'o eunună prețuită
A ta frunte incingeă.

Dintr'o strană departată
Eu sinistru vė priveam
Ș'a mea frunte infocată
De-unu mormentu o rāzemam.

Atunci preotu'n veștimate
 Înspre voi s'înaintă
 Și cu tainice cuvinte
 Mănele ve'mpreună

Ș'o selbatică simțire
 M'apucă îngrozitor
 Și videam c'a mea sfârșire
 Se apropie și moru.

DUPĂ FURTUNĂ.

Pe ceru s'adună noru peste noru
 Furtuna muge spăimântător,

Văjje vântul, trăsnetul pică
 Pământul geme și se dispică. —

Dar totul trece, furtuna sboară
 Liniscea morței jos se coboară

Și după trăsnetu, fulgeru și vântu
 Urmează groaza unui mormentu.

.....
 Ș'in al meu sufletu noru peste noru
 Se grămădise spăimântător

Amoru și ură crud văjjeau
 Inima'n doue mi-o dispicau.

Dar astăzi toate, toate-au trecutu
 Ș'in groaza morții s'au prefăcutu

Nici o simțire numai e vie
 Inima-mi este goală, pustie

Cutrieru lumca rătăcitoru
 Fără de ură, fără de amoru.

CĂTRĂ O COPILĂ.

Al tău zimbetu de blândetă ș'al teu ochiu plinu
 de iubire

Cu atâta duiosie înspre mine nu'ndreptă
 Căci o inimă sdrobită de o neagră amintire
 Rađa dulce a speranței n'o mai poate'nsenină.

Precum mica ciocărlie, într'o ți de primavară
 Voios saltă și'ntonează al seu cântu inveselitu
 Și nu vede uliul aprigu ce cu'ntinsele lui ghiare
 Multă vreme pe deasupra in tăcere a pânditu,

Astfelu ți cu inspirare, cânti simțirile plăcute
 Deceptate'n alu teu sufletu de ănteiu teu amoru
 Și nu veți—când se voru trece astę vesele minute
 Cum durerea cu-a sa ghiară te pândesce'n viitoru.

Atunci țiile senine ce se scurgu așa frumoase
 Și nopți dulci cu dulce visuri ah! atuncea n'oru
 mai fi,

Ci in lacrimi de durere ș'in suspinuri fioroase
 Vei petrece noaptea lungă, vei petrece lunga ți,

Ș'in nimic, nimic atuncea nu găsi-vei alinare
 Ș'amintirea fericirii ce odată ai simțitu
 Va'nmulți in alu teu sufletu suferințele amare
 Și durerea ta profundă va mări-o inmiit.

Alu teu zimbetu de blândetă ș'alu teu ochiu plinu
 de iubire

Cu atâta duiosie, înspre mine nu'ndreptă
 Căci o inimă sdrobită de o neagră amintire
 Rađa dulce a speranței n'o mai poate'nsenină.

INTOARCEREA

Tănăru de virstă și de simțire,
 Ședeam adesa lâng'unu isvoru
 Și lasam ochii ș'a mea gândire
 Să rătăcească pe placul lor,

Vedeam o moară care plutesce
 Pe riul verde ce alergă
 Ș'o roată mare cum s'învărtesce
 C'un jalnicu vuetu, in unda sa.

Și peste apă dealuri plăcute
 Impodobite cu mii de flori,
 Pe-a sale coaste turme tăcute
 Și sus pe ceruri fantastici nori

Ear înspre sară, din departare
 Unu gingași flueru se aușeă
 Sunându o dulce, dulce cântare
 Ce-adăne in sufletu imi pătrundeă.
 Unu ce atuncea, fără de nume
 Unu straniu, dulce, puternicu doru
 De pe pământuri, spre altă lume
 Luă cu mine unu tainicu sboru.
 De-atunci, de-a rëndul, mulți ani sburare
 Și lumea'ntreagă am colindatu
 Pân ce destinul m'aduse eară
 Lângă părăul celu iucântatu.
 Și ear me pusei ca mai nainte
 Pe malul verde lângă isvoru
 Lăsându ochirea și a mea minte
 Să rățească pe placul lor,
 Ș'a mea ochire revêșu eară
 Plăcute dealuri cu mii de flori
 Turme tăcute, roată și moară
 Și sus pe ceruri fantastici nori.
 Și ear pe unu flueru din departare
 Unu dulce cântecu am aușitu
 Totu ca'nainte, nici o schimbare....
 Ah! Numai dorul n'a mai venitu!

CÂNTECU.

De voiți pe-a vieței cale
 Fără doru și fără jale
 Lin și pacinic să pășiți,
 Nu iubiți!

De nu vreți ca in suspinuri
 Și in lacrimi și in chinuri
 Soartea voastră s'o jăliți
 Nu iubiți!

Și cuprinși de desperare
 Dile lungi și nopți amare
 Moartea neagră s'o doriți
 Nu iubiți!

Dar de vreți ș'in desperare
 Să cântați cu inspirare
 Dorul jalnicu ce simțiți
 O iubiți!

Și uitându atunci pe sine
 Fericirile divine
 Ca prin visu s'intrezăriți,
 O iubiți!

_____ *Iacob Negruzzi.*

BIBLIOGRAFIE.

A eșitu de sub tiparu și se află de vëndare in Iassi la Tipografia Societății Junimea, in Bucuresci la librăria Soccec & Comp., in Cernăuți la librăria H. Pardini.

W. PÜTZ.

GEOGRAFIA ȘI ISTORIA evului yechiu, meșiu și nou.

Manualu, prelucratu pentru clasele superioare gimnasiale și reale de
Dr. IOANU G. MEȘOTĂ,
 profesoru la gimnasiul romănu din Brașov.

Voluntul primu: EVUL VECHIU.

(Conținendu 356 pag. și XII in 8-o mare.)

(Eđițiunea Societății Junimea.)

Prețul unu icosaru (14 lei cursul Iassi.)